

NORGES BONDELAG

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 OSLO

Vår saksbehandler
Amund Kind
33 36 32 06

Vår dato
22.10.2013
Deres dato
03.09.2013

Vår referanse
13/00985-4
Deres referanse
13/3047

Høring på statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

Norges Bondelag viser til høringsbrev av 3. september 2013 fra Miljøverndepartementet til ”Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging”.

- ✓ Norges Bondelag støtter i all hovedsak prinsippene i de nye planretningslinjene som har til hensikt å oppnå en bedre samordning av bolig-, areal- og transportplanlegging. Det er bra at departementet trekker fra retningslinjer for jordvern som et av de sentrale områdene som trenger fornyelse og oppdatering.
- ✓ Departementet ønsker at retningslinjene skal bidra til bedre og mer effektive planprosesser. Jordvern er et av de innsigelsesområdene som forsinker mange planprosessene. ***Norges Bondelag mener derfor det er nødvendig at de nye planretningslinjene er enda tydeligere på at det ikke skal bygges på matjord.***
- ✓ Norges Bondelag støtter klimavennlig planlegging. Vi stiller likevel et prinsipielt spørsmålstegn ved om det er riktig å basere så mye av arealpolitikken rundt klima og CO₂-utslipp. Med dagens teknologiske utvikling vil bruk av personbil i løpet av kort tid være tilnærmet utslippsnøytralt. Disse prinsippene fører i for stor grad til at sentrumsnær matjord blir bygd ned.

Bakgrunn for vår uttalelse

Stortinget har med behandlinga av Meld St 9 (2011-2012) Om landbruks og matpolitikken - *Velkommen til bords*, våren 2012, satt som mål at Norges landbaserte matproduksjon skal øke i takt med befolkningsveksten. Fordi Norge har så knappe ressurser med dyrkbare arealer av høy kvalitet er det særdeles viktig å ta vare på de eksisterende dyrka arealene.

I dag utgjør dyrka mark, som er grunnlaget for all matproduksjon, enten det gjelder plante- eller husdyrproduksjon, kun tre prosent av Norges landareal. Bare 1/3 av denne er egnet til matkornproduksjon. Den mest produktive jorda finnes i og rundt de store byene, som Stavanger, Trondheim og Oslo, samt i og rundt øvrige byer og tettsteder i Oslofjordområdet. Dette er også de områdene med størst utbyggingspress. Vi må derfor ha særlig stor fokus på effektiv arealbruk i disse områdene.

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse:
Gjennestadtunet hus 85
3160 STOKKE
Norges Bondelag
Bondelagets Servicekontor AS

Besøksadresse:
Gjennestadtunet hus 85
3160 STOKKE
Org.nr.: 939678670
Org.nr.: 985063001 MVA

Telefon:
33 36 32 00
Bankkonto: 8101.05.12891
Bankkonto:: 8101.05. 91392

E-postadresse:
vestfold@bondelaget.no
Internett:
<http://www.bondelaget.no/vestfold/>

God og effektiv arealbruk i byer og tettsteder er godt jordvern!

Norges og verdens befolkning vil øke sterkt de kommende åra. Nær en milliard mennesker lever allerede i dag i følge FN under sultgrensen. I tillegg vil klimaendringer, som temperaturstigning og mer intens nedbør, gjøre det mer utfordrende å produsere mat, både i Norge og globalt.

Begge disse faktorene gjør at knapphet på mat er en av de største utfordringene vi står foran og at vi både av etiske grunner og av hensyn til egen matsikkerhet må ta vare på de begrensede matjordressursene vi har i Norge!

Norges Bondelag har følgende bemerkninger til selve høringsforslaget:

- Vern av **matjord må løftes tydeligere fram** i kapittel 3 Mål, ikke bare defineres som ressurs og miljøverdi.
 - Det foreslås at følgende setning tilføyes til slutt i første avsnitt:
”...effektiv trafikkavvikling. *Dyrka og dyrkbar mark skal i størst mulig grad bevares for matproduksjon.*”
 - Det foreslås at følgende setning tilføyes til slutt i 3. avsnitt:
”...miljøverdiene. *Matjord innlemmes som en viktig del av grøntstrukturen i byer og tettsteder.*”
- Videre står det i kapittel 3 Mål at det er et viktig mål for planleggingen å legge til rette for tilstrekkelig boligbygging i områder med press på boligmarkedet og en hensiktsmessig fordeling av veksten.
 - Norges Bondelag vil peke på at det er i de områdene med størst arealpress at vi også finner den beste matjorda i Norge. Både i og rundt byer og tettsteder. ***En slik målformulering er derfor avhengig av et tilsvarende sterkt vern av matjorda, særlig i disse pressområdene.***
- I retningslinjenes kapittel 4.1 pekes det på langsiktige utviklingsgrenser mot matjord og effektiv arealbruk på bysiden av disse grensene.
 - Norges Bondelag støtter dette, da ***fortetting og transformasjon i eksisterende sentrum er det beste jordvern!***
 - Det er allikevel viktig at matjord innenfor de langsiktige utviklingsgrensene i minst mulig grad bygges ned og i stedet innlemmes som en ***viktig del av grøntstrukturen.***
 - Regionale planer bør være langsiktige og det må settes krav om ***rekkefølgebestemmelser*** som sikrer at den matjorda som frigis på bysiden av de langsiktige utviklingsgrensene uansett bygges så sent som mulig i planperioden. Dette er blant annet gjort i Regional Plan for Bærekraftig Arealpolitikk (RPBA) i Vestfold
- I retningslinjenes kapittel 4.2 står det at ny utbygging bør styres mot områder med færrest mulig arealkonflikter og at det må planlegges for å redusere nedbygging av dyrket mark. Dette er bra. Det må være mulig å ”hoppe over” et jorde for å utvikle en ”konfliktfri” ås på baksiden.
- Retningslinje 4.2 henger nøye sammen med retningslinje 4.4 som omhandler utvikling rundt knutepunkt. Fra tid til annen etableres det nye strategiske

knutepunkt, eksempelvis nye jernbanestasjoner. **Det er viktig at nye kollektivknutepunkt plasseres i områder med mest mulig konfliktfrie utviklingsmuligheter.** Viser for eksempel til Snøhettas mulighetsstudie for Horten, hvor det planlegges ny jernbanestasjon i forbindelse med InterCity-utbyggingen.

- I siste avsnitt i retningslinje 4.4 foreslås det følgende supplerende ordlyd:
 - ...overordnet grønnstruktur, **bynære matjordarealer**, viktig naturmangfold...
 - Her viser vi også til Snøhettas mulighetsstudie for Horten som et godt eksempel på hvordan disse verdiene kan innlemmes i byutviklingen
- Retningslinje 4.6 nevner bestemmelser for parkeringsarealer. Her har vi mye å hente i forhold til effektiv arealbruk. Norges Bondelag vil foreslå at siste setning i andre avsnitt deles opp, da siste ledd bør gjelde over alt:
 - Det foreslås følgende ordlyd: "...eller til fots. **Ved lokalisering i områder med god kollektivbetjening bør parkeringstilbudet begrenses. Parkering skal som hovedregel legges under bakken eller i bygg over bakken.**"
- I kapittel 5 Beslutningsgrunnlaget, pekes det på at regionale planer bør vurdere framtidige utbyggingsområder som reduserer arealkonflikter og legge til rette for bærekraftige areal- og transportløsninger. Dette er bra. Historisk sett har alt for mye av arealplanleggingen i Norge skjedd ved å legge ny bebyggelse inntil eksisterende byer og tettsteder og langs eksisterende transportsystem. Norges Bondelag er også tilfreds med at det settes minimumskrav til utnyttelseskrav i fortetningsområder. Hittil har det vært mer vanlig å sette maksimumskrav, noe som hindrer effektiv arealutnyttelse.
- Norges Bondelag støtter intensjonen i retningslinje 5.4 men foreslår følgende ordlyd for å synliggjøre at all matjord er verdifull:
 - **"Dersom det foreslås omdisponering av dyrkbar eller dyrket jord kreves det at potensialet for fortetting og transformasjon skal være kartlagt og utnyttet før matjord omdisponeres."**

Med vennlig hilsen

Arild Bustnes

Amund Kind

Elektronisk godkjent, uten underskrift